

نظام مهندسی ، باید ها و نبایدها

بخش اول

-

حدود بیست و پنج سال از تدوین و تصویب قانون نظام مهندسی ساختمان در کشور میگذرد و در طول این مدت براساس سیاست های کلان آموزشی ، میزان فارغ التحصیلان رشته های مهندسی با سرعتی بسیار بالا و نامتعادل با نیازها و الزامات توسعه کشور ، همچنان رو به تزايد است . اجازه تاسیس انواع دانشکده ها و موسسات آموزش عالی در رشته های مهندسی به ویژه مهندسی عمران و رشته های وابسته به صنعت ساختمان ، بدون توجه به نیازها و ضرورت های جامعه و بدون در نظر گرفتن سطح علمی و آموزشی لازم برای تاسیس این موسسات ، علیرغم هشدارهای اساتید فن و صاحب نظران امر توسعه کشور ، موجب ایجاد شرایطی نابسامان گردیده است و در این میان ، امر اشتغال تعداد روبه تزايد فارغ التحصیلان رشته های مهندسی ، به معضلی اساسی بدل شده است . تاسیس سازمان های نظام مهندسی در استان های کشور براساس قانون مذکور در فوق ، که اساسا می بایست موجب سامان دهی نحوه ارائه خدمات مهندسی از طرف اشخاص حقیقی و حقوقی واجد شرایط به آحاد جامعه گردد ، به دلیل عدم تناسب میزان فعالیت در امر ساخت و ساز و تعداد مهندسین دارای پروانه مجاز خدمات مهندسی ، تا امروز نتوانسته آنگونه که شایسته است در روابط بین کارفرمایان و مهندسین عضو این سازمان ها را به گونه ای که هم موجب ارائه خدمات مهندسی به کارفرمایان و سازندگان گردیده و هم متضمن حفظ حقوق حرفه ای مهندسین باشد ، تحولی شایسته و درخور ایجاد نماید . مشکل اساسی در این میان ، عدم مرزبندی دقیق و شفاف در وظایف و مسولیت های هر یک از طرفین این معادله ، و مهم تر از آن ، نقش اصلی و محوری حاکمیت یا دولت به عنوان حافظ منافع مردم و جامعه است . ساخت و ساز در همه ابعاد آن در جوامع پیشرفته امروز ، امری است که مستقیما با منافع ملی و حفاظت از محیط زیست و حفظ حقوق شهروندان و آحاد جامعه سروکار دارد و دولت ها به عنوان نمایندگان مردم ، موظف به حفظ و حراست از منافع عموم جامعه می باشد . برقراری ضوابط و مقررات امر ساخت و ساز و ایجاد قانون مندی در این مسیر نیز صرفا باید با در نظر گرفتن حقوق عامه مردم و جلوگیری از هرگونه تعرض به این حقوق باشد . از آنجاییکه هرگونه ساخت و ساز جدید در محدوده شهرها و روستاها در هر جامعه ای ، مستقیما با محیط زیست ، آلودگی هوا ، ترافیک و تردد آسان و روان مردم همان شهر یا روستا در ارتباط است ، طبعا قوانین و مقررات آن نیز باید ضامن حفظ حقوق اساسی جامعه در همان محدوده باشد و ضمن کمک به پیشرفت جامعه و روند رشد و توسعه آن ، از هرگونه ایجاد خلل در زندگی روزمره مردم به طور عام ، پیشگیری نماید . از همین رو است که امروزه در غالب کشورهای پیشرفته و روبه رشد ، قوانین و مقررات دقیق و منطبق با

همه الزامات توسعه پایدار وجود دارد که ضمن توجه به امر رشد و توسعه در ابعاد گوناگون ، راه را بر هر گونه استفاده نادرست و سودجویی که حقوق عمومی جامعه را مورد تعرض قرار می دهد می بندد . این امر در اغلب کشورهای اروپا و آمریکای شمالی ، در طول دهه ها قانون گذاری ، بدل به امری گردیده که در فرهنگ عامه مردم این جوامع ریشه دوانده و اساسا هر نوع قانون گریزی و سو استفاده از امکانات جامعه به نفع افرادی محدود ، با مقاومتی ریشه ای توسط عامه مردم رو به رو میشود و اصلا امکان بروز نمی یابد ، بدون آنکه نیاز به دخالت قهری عوامل دولت به منظور اعمال قوانین باشد .

شاید موضوعی که در کشور ما ، از دهه های دور نادیده گرفته شده ، عدم امکان تفویض و واگذاری وظایف اصلی حاکمیت و دولت ، به ویژه امر بازرسی و نظارت است . وقتی در جامعه ای قانونی تصویب میگردد که علی القاعده ، همه مردم و احاد جامعه و از جمله عوامل حاکمیت ، باید مطیع آن بوده و در اجرای آن بکوشند ، وظیفه اجرای مفاد قانون ، تنها بر عهده حاکمیت جامعه است که با در دست داشتن اختیارات لازم و نیز اهرم ها و عوامل اجرایی لازم ، مستقیما و به نمایندگی از مردم ، اجرای دقیق و بدون کم و کاست قوانین را جزیی از وظایف ذاتی و غیر قابل واگذاری خود می داند و موظف به اجرای آن است

هرآینه حاکمان هر جامعه ای ، خود ، و در هر کسوتی و به هر دلیلی ، از نظارت و بازرسی در امور جامعه سر باز زنند و یا خود ، به صورت کلی یا جزیی ، قوانین را نادیده بگیرند ، در آن جامعه دیگر نمیتوان از عامه مردم انتظار اجرای قانون را داشت . امروزه و در همه جوامع ، لزوم واگذاری فعالیت های اقتصادی به مردم و نظارت و بازرسی دولت ها با اجرای دقیق قوانین ، راهی است که مسیر رشد و توسعه جوامع و برخورداری عامه مردم از رفاه و آسایش و امنیت را میسر می سازد . در اغلب کشورهای پیشرفته در جهان امروز ، تفکیک وظایف و مسولیت های مردم و دولت به طور عام ، و لزوم رعایت قانون مندی از هر دو طرف در فعالیت های اقتصادی ، امری پذیرفته شده و روشن است و از این رو است که دولت ها و به طور کلی حاکمیت ، از هرگونه دخالت مستقیم در فعالیت های اقتصادی پرهیز نموده و انجام آن را به عامه مردم می سپارند که در غالب شرکت ها و موسسات کوچک و بزرگ ، امر فعالیت در همه عرصه های تولیدی را بر عهده دارند و وظایف دولت ها ، نظارت و بازرسی مداوم ، از طریق اعمال قوانین است ، قوانینی که خود ، توسط نمایندگان منتخب و واقعی مردم و در مجالس قانون گذاری هر کشوری تهیه و تنظیم می گردند و رعایت ان برای همه ، اعم از دولت و مردم امری ضروری و پذیرفته شده است . نظارت و بازرسی ، دو وظیفه اصلی و ذاتی دولت ها و حاکمیت است که به هیچ روی قابل واگذاری به بخش خصوصی نبوده و در واقع ضامن صحت اجرای قوانین و مقررات در همه عرصه ها به شمار می رود . البته تجربه بیش از سه قرن حاکمیت قانون و رعایت تفکیک قوا و شرح وظایف و مسولیت های بخش های گوناگون جوامع در دنیای پیشرفته ، در اذهان عموم احاد این

جوامع به طور اصولی جا افتاده و به همین خاطر است که هر گونه قانون گریزی و حرکت در مسیری خلاف قوانین و مقررات در این جوامع ، با واکنش منفی همگان مواجه گردیده و جایی در فرهنگ این کشورها ندارد . موضوع مهم دیگری که در عرصه فعالیت های اقتصادی وجود دارد ، تعیین حدود و ضوابط قیمت گذاری و تعیین ارزش کار است . در تبیین ضوابط و قوانین در این بخش ، دو عنصر دارای نقش اصلی هستند ، عرضه و تقاضا ، و رقابت . این دو اصل در دنیای امروز و در بازار آزاد جوامع و در تبیین روابط اقتصادی در عرصه های محلی و بین المللی ، نقشی تعیین کننده دارند و بر همین اساس ، به عنوان اصول اولیه و اصلی در تعیین قیمت ها ، چه قیمت کالا و یا خدمات در رشته های گوناگون پذیرفته شده اند . به جرات می توان گفت که تمامی تلاش هایی که از جانب برخی از دولت ها برای تعیین دستوری و اجباری قیمت در هر زمینه ای صورت میگیرد ، در نهایت به شکست منجر گردیده و نه تنها تاثیری در تعیین سطح و نوع قیمت ها ندارد ، بلکه موجب سلب آرامش روانی بازار گردیده و راه را برای فعالیت های مبتنی بر قانون گریزی باز میگذارد و علاوه بر آن موجب بروز رقابت های ناسالم و کاهش کیفیت کالا و خدمات می گردد. تعیین قیمت های دستوری و بخشنامه ای از جانب دولت ها که البته امروز هم در برخی از جوامع رایج است ، همچنین مغایر با اصل آزادی هرگونه فعالیت های اقتصادی در جهان امروز است . هرگونه دخالت دولت ها در این امر ، همچنین این حق را برای حاکمیت ایجاد می نماید که در سایر امور نیز دخالت نموده و بدین سان راه را برای استفاده مبتنی بر رانت برای اشخاص حقیقی و حقوقی وابسته به دولت ها و ایجاد زمینه فساد فراهم میسازد . یکی دیگر از مضرات تعیین انواع تعرفه های دستمزد اجرای کار و خدمات ، در کنار قیمت گذاری دستوری کالاها ، بدون توجه به ضرورت های بازار آزاد و عدم رعایت اصل مسلم آزادی اقتصاد در دنیای امروز ، عدم توجه ارابه دهندگان کالاها و خدمات به اصل کیفیت کار و تلاش برای بهبودی آن ، و نیز ایجاد نوعی برابری تصنعی در عرصه هایی است که تنها در شرایط رقابت سالم و آزاد می توانند فعالیت های خود را بهبود بخشند . واضح است که قیمت گذاری های دستوری ، موجب از بین رفتن روح رقابت که ضامن افزایش مداوم کیفیت کالا و خدمات ، به ویژه در عرصه های فنی و مهندسی است ، می گردد و در چنین شرایطی ، زمینه برای رقابت آزاد و سالم از بین می رود . این گونه رفتار ها ، به ویژه در عرصه خدمات فنی و مهندسی ، به ایجاد شرایطی می انجامد که در آن ، همه عوامل فعال در این امور ، فارغ از هرگونه تلاش برای بهبود کیفی خدمات ، تنها در اندیشه کسب سهم بیشتری از این بازار آشفته باشند و در داز مدت ، سهمیه بندی کار با قیمت های تعیین شده دستوری ، به یکی از ارکان اصلی آن بدل می گردد . بدیهی است که در بازاری بدون رقابت ، اثری از خلاقیت حرفه ای که ضامن رشد و ارتقای خدمات ، به ویژه خدمات مهندسی است ، باقی نمی ماند و ارابه کار و خدمات ، به عاملی برای بقا بدل می گردد . در چنین شرایطی ، سازمان های صنفی که به منظور ساماندهی فعالیت های هر صنف و گروه تشکیل گردیده و قاعدتا باید به تنسيق امور حرفه ای در حوزه فعالیت های مرتبط با صنف بپردازند ، به بنگاه های توزیع کار و خدمات بدل می گردند و اساس تشکیل این گونه سازمان ها ، نظیر سازمان های

نظام مهندسی ، به فراموشی سپرده می شود . وظیفه سازمان های نظام مهندسی ، مانند همه سازمان های صنفی دیگر ، علی الاصول باید رشد و ارتقای دانش مهندسی ، بررسی فنی نیاز های جامعه و یافتن راه حل های اصولی برای آن ، برگزاری دوره های آموزشی برای به روز آوری دانش اعضا ، تبادل نظر دائمی با محافل علمی و دانشگاهها و ایجاد زمینه های گوناگون برای رشد و ارتقای کیفی باشد . رشد فرهنگ مهندسی و گسترش آن در جامعه ، یاد آوری مخاطرات زیست محیطی به عموم جامعه از طریق فعالیت های فرهنگی متناسب ، بررسی و تحلیل پروژه های مهندسی در سطح کشور ، اثر گذاری بر تصمیمات حاکمیت از طرق مناسب و تعامل دایم و سازنده با ارگان های حاکمیت در سطوح مختلف به منظور مشارکت فعال و سازنده در روند توسعه جامعه و بسیاری موارد مشابه دیگر ، از اهم وظایف و مسوولیت های سازمان های نظام مهندسی در کشور است . اما نگاهی گذرا به آنچه در عمل می گذرد ، تنزل سطح فعالیت های این نهاد ارزشمند ، به برگزاری آزمون های ورود فارغ التحصیلان به حوزه فعالیت های حرفه ای ، توزیع کار و خدمات بین اعضا ، مشارکت در امر قیمت گذاری های دستوری و بخشنامه ای ، و نیز برخی خدمات صنفی است . آیا واقعا رسالت این نهاد همین است ؟ آیا آنچه که امروز و در میان بخش قابل توجهی از اعضای سازمان وظیفه آن شمرده میشود ، یعنی توزیع عادلانه کار از طریق دخالت در تعیین مهندسين ناظر برای سازندگان ، حد و شان سازمان های نظام مهندسی است ؟ . بدیهی است که هر گونه فعالیت در امر ساخت و ساز ، چه ساختمان مسکونی یک طبقه و چه برج های آسمان خراش ، از آنجاییکه سرمایه ملی محسوب می گردد و به طور مستقیم با حقوق عامه مردم در حفاظت از محیط زیست و ترافیک و سایر موارد بستگی دارد ، دولت یا حاکمیت در هر جامعه ای ، موظف به تعیین حدود و ضوابط و قانون مندی خاص برای آن است و نیز وظیفه نظارت و بازرسی در اجرای قانون را بر عهده دارد . در چنین شرایطی ، تشخیص رعایت یا عدم رعایت قوانین موضوعه و نیز بازرسی مداوم و قانون مند ، بخشی از وظایف اصلی و غیر قابل تفویض حاکمیت است که از طریق نهاد های مرتبط (و در امر ساخت و ساز به طور خاص از طریق شهرداری ها) انجام میگردد و واگذاری این وظایف به هیچ نهاد خصوصی دیگری ، نه تنها جایز نیست ، بلکه موجب تضییع حقوق عمومی جامعه می گردد . تقریباً در همه کشور های پیشرفته در جهان امروز ، امر نظارت بر هر گونه ساخت و ساز ، تنها از طریق دولت انجام میگردد . به طور خاص در امریکای شمالی (ایالات متحده امریکا و کانادا) ، نظارت و بازرسی بر ساخت و ساز ، چه از نظر فنی و چه از نظر رعایت ضوابط و مقررات شهرسازی ، اساساً بر عهده شهرداری ها است . نقشه ها براساس ضوابط مشخص مندرج در قانون بدون هیچ کم و کاستی تهیه می شود و از ابتدا تا انتها ، امضای هیچ مهندسی در پای نقشه ها ضروری نیست . در بخش غربی اروپا ، شرکت هایی که مستقیماً تحت نظر دولت فعالیت می کنند و دارای اختیارات خاص در این زمینه هستند ، امر کنترل و بازرسی و نظارت بر ساخت و ساز را بر عهده دارند . در این جوامع ، مهندسين فعال در ساخت و ساز در رابطه مستقیم با مردم و در شرایطی کاملاً آزاد و رقابتی و با توجه به میزان تجارب و سوابق و سایر مشخصات ، خدمات مهندسی را به جامعه ارائه می

دهند ، در قبال همه خدمات ارایه شده ، دارای مسولیت مستقیم مدنی هستند و البته میزان دریافتی آنها نیز به تناسب کار ارایه شده ، بسیار بیشتر و بالاتر از مهندسين ، در مقایسه با سایر کشورها (از جمله کشور ما) است . تفاوت در این است که هم شرح وظایف معین و مشخص است و هم میزان مسولیت در قبال آن . به عنوان مثال در شهر تورنتو در کانادا ، برای ساخت یک واحد مسکونی دو طبقه با زیر زمین (که اصطلاحا هاوس نامیده میشود) با سطح کل زیر بنای حد اکثر تا سیصد متر مربع که مدل ساخت خانه های مسکونی در بیش از هشتاد درصد شهر را تشکیل می دهد ، در بیش از بیست مرحله ، کلیه امور اجرایی مورد بازرسی فنی و شهر سازی مهندسين و تکنیسن های شاغل در شهرداری قرار می گیرد و ادامه کار در هر مرحله ، تنها با تایید کتبی مبنی بر صحت اجرای کار در مرحله قبل امکان پذیر است . آنچه که وظیفه مهندسين است ، طراحی و محاسبات ساختمان با رعایت ضوابط و مقررات است که غالباً در سایت های اینترنتی در دسترس همگان قرار دارد ، اما نظارت و بازرسی تنها بر عهده شهرداری ها است . البته لازم به توضیح است که هیچ نرخ معین و دستوری برای خدمات مهندسی وجود ندارد و دستمزد مهندسين بابت کار ارایه شده ، تابع بازار آزاد و رقابتی است و البته تابع حسن شهرت و سابقه کار افراد . نوع روابط افراد با مهندسين نیز کاملاً تعریف شده و مشخص است و افراد برای دریافت خدمات ، غالباً با یک نفر (که معمولاً مهندسين معمار می باشند) طرف قرارداد بوده و در انتخاب گروه مهندسی برای دریافت خدمات نیز کاملاً آزاداند . هیچ مهندسی دارای سهمیه مشخص و تعیین شده نیست و تنها براساس توانایی های خود اقدام به قبول ارایه خدمات می نماید . در این روش ، حدود وظایف و مسولیت های سازنده ، مهندس طراح و محاسب ، بازرس شهرداری و هریک از ارکان این چرخه به خوبی روشن و مشخص است و افراد در قبال عملکرد خود پاسخگو هستند . وجود تفاوت های بارز در امور ساده ای چون ساخت یک واحد مسکونی ، بیانگر تفاوت های اساسی در نوع و نحوه ارایه خدمات مهندسی در کشور ما و دیگر جوامع است که خود گویای دلیل بسیاری از مشکلات لاینحل مانده در این زمینه در جامعه ما است . تفویض امر نظارت بر ساخت و ساز توسط دولت به مهندسين عضو سازمان های نظام مهندسی ، و نبود هرگونه کنترل و بازرسی از سوی شهرداری ها (به نمایندگی از دولت) ، عدم توجه شهرداری ها به اصول و مقررات مصوب و قانونی موجود ، نادیده گرفتن بسیاری از خلاف ها در امر ساخت و ساز و افزایش بی رویه سطح اشغال و طبقات و حل نهایی همه مشکلات از طریق اخذ حریمه ، بازار آشفته ای به وجود آورده که مهندسين ما نیز در این چرخه معیوب ، تنها در اندیشه معاش خویش اند و از هر گونه فعالیت واقعی مهندسی ، ابتکار ، خلاقیت ، نوآوری و باز آفرینی دور مانده اند . در این شرایط نابسامان ، استفاده نادرست از قوانین موجود و طرح موضوعی به نام نظام ارجاع ، که عبارت است از تعیین مهندس ناظر ، نه توسط سازنده یا مالک ساختمان ، بلکه از طریق سیستمی که اساس آن به درستی مشخص نیست ، چوب حراج دیگری است بر ارزش های فنی و مهندسی در سازمان های بحران زده مهندسی کشور ما . آنچه که اساساً زیر سوال رفته است ، نحوه نظارت بر ساخت و ساز است که معلوم نیست دولت با استفاده از کدام اختیار و براساس کدام منطق ، وظیفه ذاتی خود را به

سازمانی خصوصی محول نموده و در این وضعیت ، سازمان های نظام مهندسی نیز ، تعیین مهندس ناظر را به سیستمی نرم افزاری حواله می دهند که خود دارای معایب بسیار است . حق استفاده از مهندس ، مانند حق استفاده از وکیل یا پزشک ، از جمله حقوق اصلی عامه مردم است که در جامعه ما به ناحق از آحاد آن سلب گردیده است . کسی که ساختمان می سازد ، ممکن است خود مهندس باشد یا اقوام و دوستان مهندس داشته باشد ، اما نمیتواند از این افراد استفاده نماید و باید آن را به سیستمی بسپارد که نه کارفرما را می شناسد و کار را . این تناقض ، البته وقتی در کنار سایر معایب سیستم حاکم بر ساخت و ساز قرار می گیرد ، نوع نگاه حاکم بر جامعه را می نمایاند که در آن ، نه پیشرفت جامعه از طریق پیشرفت علم مهندسی در یک سیستم سالم و رقابتی ، بلکه تنها ایجاد زمینه معاش برای انبوه پر شمار مهندسی است که نحوه پرورش و رشد آنها در ابتدای این مقال شرح داده شد . یکی دیگر از معایب سیستم نظام مهندسی در جامعه ما ، تعیین میزان حداکثر کارکرد برای مهندسین عضو است که اصطلاحاً سهمیه نام دارد و معلوم نیست طراحان این سیستم ، با کدام روش و اصولی به حدود آن دست یافته اند . فعالیت مهندسی به ویژه در عرصه طراحی ، ناشی از بروز خلاقیت های ذهنی افراد است و نوعاً هیچ حد و مرزی بران متصور نیست . با کدام منطق و بر اساس کدام روش ، اعداد و ارقام مشخصی ، حدود فعالیت های ذهنی افراد را در عرصه خدمات مهندسی تعیین می کند ، سوالی است که طراحان باید پاسخگوی آن باشند . چنین است که در مواردی ، برای یک پروژه ساختمانی خاص با زیر بنای چند صد هزار متر مربع ، از آنجاییکه منطبق با سهمیه تعیین شده هیچ شخصیت حقیقی نیست ، به ناچار تعداد کثیری به عنوان ناظر و یا مجری معرفی می شوند که در عمل ، هیچکدام حدود وظایف و مسولیت های خود را نمی شناسند و تنها نکته مثبت ماجرا ، دستمزد قابل توجهی است که توسط کارفرما پرداخت می گردد ، بی آنکه چگونگی استفاده از خدمات انبوه مهندسی که یک وظیفه مشخصی را بر عهده دارند معلوم باشد و حدود مسولیت ها مشخص . نکته جالب این است که در چنین مواردی ، هم کارفرما و هم مهندسین ناظر ، با رضایت کامل از شرایط به وجود آمده ، جنبه کاملاً صوری ماجرا را می پذیرند و هر یک در اندیشه پیشبرد اهداف خویش است و آنچه که مغفول می ماند ، اصل استفاده از تخصص مهندسین شاغل در این امر است . یکی دیگر از جنبه های جالب فعالیت های مهندسین عضو در سازمان های نظام مهندسی در اغلب استان ها ، تشکیل کارگروه هایی به نام کنترل نقشه و کنترل نظارت است . در دفاتر نمایندگی سازمان های نظام مهندسی در اغلب شهرها ، گروه های تشکیل شده اند که وظیفه کنترل کارکرد همکاران خود را در رشته های مختلف بر عهده دارند و گروه کنترل نقشه و کنترل نظارت از آن جمله اند . وقتی قوانین موجود به یک مهندس در یک رشته خاص ، اجازه فعالیت در حدود مشخص و معینی را در زمینه طراحی و نظارت می دهد و قانوناً کلیه مسولیت ها نیز متوجه همان شخص است ، وجود گروه های کنترل کننده طراحی و نظارت ، نقض صریح قانون است . در غالب موارد ، گروه های کنترل کننده ، چند ایراد مشخص را بر طرح ارایه شده توسط مهندس وارد می دانند و مهندس نیز تنها برای آنکه کارش پیش برود ، وجود ایراد ها را قبول و نسبت به رفع آن اقدام می نماید . سوال این است که اگر به واسطه

همان ایراد ، در اجرای کار ، مشکلی جدی پیش آید ، مسولیت با چه کسی است ؟ و آیا اساساً قانون ، شخص حقیقی یا حقوقی به نام گروه کنترل طراحی یا نظارت می شناسد ؟ واضح است که در هر صورت و به لحاظ بروز هر گونه مشکل ، مهندس طراح یا ناظر مسول مستقیم عواقب کار خویش است و افراد کنترل کننده نقشه و یا نظارت ، از هیچ جایگاه حقوقی برخوردار نیستند . مشکلات در ساختار نظام مهندسی در کشور ما بسیار است و پرداختن به همه آنها در فرصت و مقال کوتاه ناممکن ، اما یک اصل مسلم وجود دارد و آن این است که یکی از ابزار های رشد توسعه در جوامع امروز ، استفاده صحیح از همه ظرفیت ها و پتانسیل های موجود در جامعه است و جامعه مهندسی در هر کشوری ، بنیان اصلی رشد و توسعه در همان کشور است . مادام که برنامه ریزی های دولت مردان ما ، تنها ایجاد اشتغال برای انبوه فارغ التحصیلان رشته های مهندسی از طریق تعریف مشاغل غیر لازم و تحمیل آن به مجموعه ساخت و ساز در کشور باشد ، مادام که از جیب عامه مردم ، انواع نظارت های غیر لازم در امر ساخت و ساز تعریف گردد و هزینه آن مستقیماً بر دوش تولید کنندگان مسکن باشد ، مادام که هدف غایی ، تنها ایجاد زمینه های ارتزاق مهندسین از چرخه در هم ساخت و ساز باشد ، مفاهیمی مانند رشد و توسعه و نوسازی و پیشرفت ، تنها آرزوهایی دور از دسترس خواهد بود . نظام های مبتنی بر ایجاد نوعی تساوی تصنعی در عموم مهندسین ، بدون توجه به تفاوت های فکری و ذهنی قابل توجه اعضا ، مبتنی بر توزیع کار بین همه مهندسین و مبتنی بر نوعی مساوات خواهی سوسیالیستی که ریشه در مطالبات عامه مردم دارد ، هرگز به رشد و توسعه منجر نخواهد شد . از دل هیچ سیستم کوپنی و توزیع عادلانه ای ، توسعه جوامع بیرون نخواهد آمد . تازمانی که واقعیت های مسلم برخاسته از ریشه های علمی و دلایل اصلی رشد و توسعه دیگر جوامع پیشرفته را در نیابیم ، وضع به همین منوال خواهد بود .

دربخش دوم ، اگر فرصتی بود سایر موارد را هم بررسی خواهیم کرد . مسعود نظری مرداد 98